

Nr 101.

Ankom till Riksdagens kansli den 2 maj 1913 kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen
angående ny stat för meteorologiska centralanstalten.*

(2:a Avd.)

I den till Riksdagen den 14 januari 1913 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i punkt 127 av åttonde huvudtiteln föreslagit Riksdagen att i avbidan på proposition angående ny stat för meteorologiska centralanstalten m. m. beräkna för sagda ändamål

dels en höjning i ordinarie anslaget till nämnda anstalt från dess nuvarande belopp, 27,863 kronor, till 35,600 kronor eller med 7,737 kronor,

dels ock ett extra anslag för år 1914 å 6,150 kronor för upprätthållande av fullständigt ordnad väderlekstjänst vid anstalten.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 11 sistlidne april avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition (nr 270), under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att

dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till stat för meteorologiska centralanstalten, att tillämpas från och med år 1914, jämte däri omförmälda, för åtnjutande av i staten upptagna avlöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser,

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 6 saml. 55 häft. (Nr 101—102.) 1

dels föreskriva, att en var, som med eller efter ingången av år 1914 tillträder ordinarie befattning vid centralanstalten, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser,

dels höja det ordinarie anslaget till centralanstalten, nu 27,863 kronor, därav 16,000 kronor reservationsanslag, med 14,137 kronor till 42,000 kronor, därav 14,800 kronor reservationsanslag,

dels medgiva, att de i staten omförmälda ålderstilläggen må utgå av det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg,

dels ock till utvidgad väderlekstjänst vid meteorologiska centralanstalten anvisa på extra stat för år 1914 ett anslag av 21,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser huvudsakligen förändring av de båda nuvarande amanuensstjänsterna hos meteorologiska centralanstalten till ordinarie tjänster i andra normalgraden samt uppförande å ordinarie stat av ett kvinnligt biträde av högre lönegrad samt en vaktmästare med avlöning såsom förste vaktmästare. Ehuru utskottet varit fullt övertygat om nödvändigheten att vidtaga de löneförbättringar, som innebäras i berörda anordningar, har utskottet dock ansett sig kunna ifrågasätta lämpligheten av att redan nu bevilja dessa förbättringar i form av förändringar i den ordinarie staten. Såsom av statsrådsprotokollet inhämtas, har nämligen av löneregleringskommittén framställts tanken, att till en gemensam institution sammanföra en del vetenskapliga mindre anstalter, såsom hydrografiska byrån, nautisk-meteorologiska byrån och meteorologiska centralanstalten. Departementschefen har emellertid icke kunnat biträda denna uppfattning. Utskottet har likväl icke av vad departementschefen anfört mot en dylik anordning blivit övertygat om, att icke densamma skulle kunna visa sig både ur organisatorisk och ekonomisk synpunkt fördelaktig. Något bestämt uttalande i denna fråga anser sig utskottet dock icke kunna i ärendets nuvarande skick göra. En av Kungl. Maj:t föranstaltad utredning i ämnet synes emellertid önskvärd, och lärer Kungl. Maj:t icke underlåta att för Riksdagen framlägga det förslag till åtgärder i ovan antydda riktning, vartill denna utredning må föranleda. Då de nya ordinarie tjänsterna torde bli erforderliga även inom en sålunda ifrågasatt större institution och vederbörande tjänstinnehavare jämlikt de föreslagna avlöningsvillkoren skola vara skyldiga att underkasta sig förflyttning till annat ämbetsverk,

har utskottet emellertid icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag angående inrättande av berörda tjänster.

Vaktmästaren, som enligt staten tillika skall vara biträde för telegrams mottagande och dechiffring m. m., är såsom ovan nämnts föreslagen till avlöning såsom för förste vaktmästare. Därjämte skulle till honom utgå en särskild ersättning av 200 kronor, så länge han, på sätt nu sker, ombesörjer anstaltens telegrafering. Mot denna anordning har utskottet intet att erinra. Tillika vill det synas utskottet, som om den nuvarande vaktmästaren, även om han på grund av förändrade förhållanden icke kommer att vidare ombesörja telegraferingen, men i stället ålägges att utföra annat arbete av mera krävande art, bör få under sin tjänstetid uppbära den särskilda ersättningen. Vidare vill utskottet framhålla, att vaktmästaren visserligen bör biträda med telegrams emottagande och dechiffring m. m., men att något angivande härom icke synes böra inflyta i staten, då det icke torde vara lämpligt att för tjänstens erhållande uppställa fordran på färdighet i dessa göromål, vilka böra kunna inläras efter befattningens erhållande. Med tillämpning av denna uppfattning har utskottet ansett att ur tjänstens benämning i staten bör utslutas uttrycket »tillika biträde för telegrams mottagande och dechiffring m. m.».

I övrigt har utskottet icke haft annat att emot Kungl. Maj:ts förslag erinra, än att anslaget till arvoden åt observatörerna m. m. synes böra uppföras å extra stat, vid vilket förhållande det nu föreslagna ordinarie anslaget, 42,000 kronor, bör minskas med 14,800 kronor till 27,200 kronor och sålunda det i gällande riksstat uppförda ordinarie anslaget till centralanstalten, 27,863 kronor, minskas med 663 kronor; och förutsätter utskottet att föreskrift kommer att meddelas därom, att ordinarie tjänst-innehavare vid meteorologiska centralanstalten skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar varje söckendag, dock att arbetstiden för kvinnlig befattningshavare icke må i något fall utsträckas med mera än en timme.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) godkänna följande stat för meteorologiska centralanstalten:

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar	Orts- tillägg	Summa	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Föreståndare	5,000	2,500	—	7,500	{ Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 meteorolog	3,600	1,800	400	5,800	{ Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 »	3,600	1,800	400	5,800	
1 kvinnligt biträde av högre löne- grad	900	550	150	1,600	{ Efter fem år kan lönen höjas med 200 kronor och efter tio år med ytterligare 200 kronor.
1 vaktmästare	900	450	150	1,500	{ Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till arvode åt vetenskapligt bil- dat extra biträde samt vika- riatsersättningar	—	—	—	5,000	
Summa	—	—	—	27,200	

Ann. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

b) föreskriva att för åtnjutande av de i den nya staten för ordinarie befattningshavare föreslagna avlöningsförmåner skola gälla följande villkor och bestämmelser:

att innehavare av ordinarie befattning vid nämnda anstalt skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av anstalten eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest anstaltens ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan anses såsom självständig institution, eller därest vissa ifrågavarande anstalt tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att med ordinarie befattning vid meteorologiska centralanstalten icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid ifrågavarande anstalt ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit så-

som aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej, vad angår föreståndaren, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning vid anstalten, den myndighet varunder den lyder, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid anstalten, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit befriad från tjänstgöring, utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till tjänstinnehavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehavare varder avstängd från tjänstgöring eller i hakte tagen, den del av hans avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid anstalten, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningarna, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest föreståndaren till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar hindrad att sköta sin befattning, meteorolog skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till föreståndarbefattningen hörande löpande göromålen;

att i fråga om i staten medgiven förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och

för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor;

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt vid meteorologiska centralanstalten och antages till ordinarie biträde å denna stat, äger att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid, hon därförinnan innehaft stadig anställning vid anstalten;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av föreståndaren och meteorologerna en var under en och en halv månad och av det kvinnliga biträdet under en månad samt av vaktnästaren under femton dagar;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägg, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet från att tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder den nya staten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att beträffande den i staten upptagna kvinnliga befattningshavaren skola i övrigt lända till efterrättelse föreskrifterna uti kungörelsen den

10 juni 1912 angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda bi-trädesbefattningar.

c) föreskriva, att en var, som med eller efter ingången av år 1914 tillträder ordinarie befattning vid centralanstalten, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser,

d) minska det ordinarie anslaget till centralanstalten, nu 27,863 kronor, därav 16,000 kronor reservationsanslag, med 663 kronor till 27,200 kronor,

e) medgiva, att de i staten omförmälda ålders-tilläggen må utgå av det under riksstatens åttonde huvud-titel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg,

f) till arvoden åt observatörerna vid rikets meteorologiska stationer samt för räknebiträden, anskaffande och underhåll av instrumenter, underhåll av anstaltens telegraf och materiel, ävensom för andra behov vid anstalten, på extra stat för år 1914 anvisa ett reservationsanslag av 14,800 kronor, samt

g) till utvidgad väderlekstjänst vid meteorologiska centralanstalten anvisa på extra stat för år 1914 ett anslag av 21,000 kronor.

Stockholm den 2 maj 1913.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Närvarande: se utlåtandet nr 98.